

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma

IZVJEŠTAJ

**o sprovođenju Državnog plana upravljanja otpadom u
Crnoj Gori za 2020. godinu**

Podgorica, novembar 2021. godine

SADRŽAJ

UVOD	3
1. OSNOVE SADRŽAJA DRŽAVNOG PLANA UPRAVLJANJA OTPADOM	4
2. PRAVNA REGULATIVA	5
3. KOMUNALNI OTPAD	6
4. POSEBNE VRSTE OTPADA	9
4.1. OTPAD OD PROIZVODA SA PROŠIRENOM ODGOVORNOŠĆU	9
4.2. OTPADNA ULJA ZA PODMAZIVANJE I TEČNOSTI	9
4.3. OTPADNA JESTIVA ULJA I MASTI	10
4.4. GRAĐEVINSKI OTPAD	10
4.6. KANALIZACIONI MULJ	11
4.7. OTPAD KOJI SADRŽI AZBEST	11
4.8. MEDICINSKI I VETERINARSKI OTPAD	12
4.9. OTPAD IZ RUDARSTVA	14
4.10. INDUSTRIJSKI OTPAD	14
5. JAČANJE EKOLOŠKE SVIJESTI	14
6. NEUREĐENA ODLAGALIŠTA	15
KONSTATACIJE	15
PREDLOG ZAKLJUČAKA	18
Prilog 1	19
Prilog 2	20
Prilog 3	21
Prilog 4	22
Prilog 5	23
Prilog 6	25

UVOD

Na osnovu člana 25 stav 1 Zakona o upravljanju otpadom („Službeni list CG“, broj 64/11 i 39/16) i Pravilnika o bližem sadržaju i načinu podnošenja godišnjih izvještaja o sprovođenju planova upravljanja otpadom („Službeni list CG“, br. 53/12), Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma je pripremila Izvještaj o sprovođenju Državnog plana upravljanja otpadom za 2020. godinu.

Za primjenu Zakona o upravljanju otpadom i relevantnih podzakonskih akta i realizaciju aktivnosti predviđenih državnim i lokalnim planovima upravljanja otpadom nadležni su: Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvo ekonomskog razvoja, Agencija za zaštitu životne sredine (u daljem tekstu: Agencija), Uprava za inspeksijske poslove, Nacionalna jedinica za implementaciju projekata iz oblasti komunalnih djelatnosti i zaštite životne sredine „Procon“ doo, jedinice lokalnih samouprava i druge institucije koje se bave poslovima upravljanja otpadom.

Ovaj izvještaj je izrađen na osnovu dostavljenih informacija od jedinica lokalne samouprave, nadležnih institucija u oblasti upravljanja otpadom, pravnih lica i preduzetnika koji obavljaju poslove upravljanja otpadom.

1. OSNOVE SADRŽAJA DRŽAVNOG PLANA UPRAVLJANJA OTPADOM

Na osnovu Zakona o upravljanju otpadom (u daljem tekstu: Zakon) u Crnoj Gori, upravljanje otpadom sprovodi se u skladu sa Državnim planom upravljanja otpadom (u daljem tekstu: Državni plan) i lokalnim planovima upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom (u daljem tekstu: lokalni plan). Državni plan objavljen je u Službenom listu Crne Gore („Službeni list CG“), br. 74/15 od 23.12.2015. godine, 35/18 od 29.05.2018). Državni plan, na predlog Ministarstva nadležnog za poslove životne sredine (u daljem tekstu: Ministarstvo), donosi Vlada, za period koji nije kraći od pet godina i može da se mijenja i dopunjava po potrebi. Sadržaj Državnog plana propisan je u Zakonu o upravljanju otpadom.

Akcionim planom za sprovođenje Državnog plana definisani su ciljevi i zadaci utvrđeni u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom, obavezama Crne Gore kao kandidata za članstvo u EU i trenutnim stanjem u pogledu ostvarenih rezultata u oblasti upravljanja otpadom, a koji se odnose na:

- unaprjeđenje postojećeg zakonodavno-pravnog sistema na državnom i lokalnom nivou;
- uspostavljanje planskog okvira na lokalnom nivou;
- unaprjeđenje sistema upravljanja otpadom, uvođenje odvojenog sakupljanja otpada;
- obezbjeđivanje tehničke podrške u pogledu konsultacija i izrade neophodnih studija i tehničke dokumentacije;
- obezbjeđivanje tehničke podrške u izgradnji potrebne infrastrukture.

U Državnom planu dati su specifični ciljevi koji se odnose na komunalni otpad, posebne tokove i opasni otpad.

– Komunalni otpad -

U Državnom planu za upravljanje komunalnim otpadom poseban akcenat je dat: primarnoj selekciji, kroz uspostavljanje sistema primarne selekcije na principu dvije kante „suva“ i „mokra“, uspostavljanju sakupljačke mreže u seoskim naseljima, izgradnji reciklažnih dvorišta, transfer stanica, nabavci nedostajuće opreme za sakupljanje reciklabilnih materijala, jačanju kapaciteta komunalnih preduzeća, intenzivnijim aktivnostima u domenu jačanja javne svijesti, unaprjeđenju odnosa javnih komunalnih preduzeća i stanovništva inteziviranjem aktivnosti ovih preduzeća u domenu animacije stanovništva, uspostavljanju odgovarajuće evidencije o tokovima otpada, smanjenju količine otpada koji se odlaže na deponijama, i dr.

Vlada Crne Gore je 4. maja 2018. godine donijela Odluku o dopunama Državnog plana kojom je utvrđeno formiranje četiri centra za upravljanje otpadom. Ovom odlukom, u Crnoj Gori predviđena su četiri centra za upravljanje otpadom radi poboljšanja upravljanja otpadom u Crnoj Gori:

- Centar Podgorica, sa kapacitetom da može prihvatiti otpad iz prijestonice Cetinje, opštine Danilovgrad i drugih opština,
- Centar Nikšić, sa kapacitetom da može prihvatiti otpad iz opština Plužine i Šavnik i drugih opština,
- Centar Bijelo Polje, sa kapacitetom da može prihvatiti otpad iz opština Mojkovac, Kolašin, Pljevlja, Žabljak, Berane, Rožaje, Plav, Andrijevica, Gusinje, Petnjica i drugih opština,
- Centar Bar, sa kapacitetom da može prihvatiti otpad iz opština Ulcinj, Herceg Novi, Kotor, Tivat, Budva i drugih opština.

U Prilogu 1 data je planirana infrastruktura izvan okvira regionalnih centara.

– Posebne vrste otpada -

Za posebne tokove otpada najvažnija je kvalitetna organizacija njegovog sakupljanja, privremenog skladištenja i predaja ovlašćenim reciklerima. U tom pravcu potrebno je na odgovarajući način uspostaviti sistem upravljanja: otpada od električne i elektronske oprema, otpadnih vozila, otpadnih guma, otpadnih baterija i akumulatora, otpadnih ulja za podmazivanje i tečnosti, otpadnih jestivih ulja i masti, otpadne ambalaže, građevinskog otpada, otpada koji sadrži azbest, PCB i otpada koji sadrži PCB, kanalizacionog

mulja, medicinskog, veterinarskog otpada i otpada iz rudarstva. U vezi sa prethodno navadenim veoma je značajno unaprijediti izvještavanje zvaničnih institucija o količinama otpada koje se proizvode u svim oblastima funkcionisanja društva.

– Opasni otpad –

U pogledu upravljanja opasnim otpadom, moraju se stvoriti uslovi za ostvarivanje pretpostavki za evidentiranje ovog otpada, odnosno izradu katastra opasnog otpada, sprovođenjem mjera karakterizacije i kategorizacije otpada, obezbjeđivanje i označavanje lokacija na kojima je uskladišten opasan otpad, obezbjeđenjem uslova u cilju njegovog zbrinjavanja, remedijacija degradiranih prostora nakon zbrinjavanja otpada.

2. PRAWNA REGULATIVA

Krovni normativni akt kojim se reguliše oblast upravljanja otpadom je Zakon o upravljanju otpadom, na osnovu kojeg je objavljeno u Službenom listu Crne Gore trideset pet podzakonskih akata i 18 akata jedinaca lokalnih samouprava koje se odnose na način odvojenog sakupljanja komunalnog otpada. Najvažnije aktivnosti Direktorata za upravljanje otpadom i komunalni razvoj u 2020. godini su izrada:

- Predloga zakona o upravljanju otpadom;
- Nacrt uredbe o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih guma i detaljnom sadržaju zahtjeva za upis u registar organizovanih sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih guma i rada tog sistema, uključujući i obaveze o godišnjim količinama otpadnih guma koje se moraju preuzeti, obraditi, preraditi i reciklirati;
- Nacrt uredbe o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpada od električnih i elektronskih proizvoda i detaljnijom sadržaju podataka koji se vode u registru proizvođača električne i elektronske opreme i načinu vođenja tog registra, detaljniji sadržaj zahtjeva za upis u registar organizovanih sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpada od električne i elektronske opreme i rada tog sistema i godišnje količine otpada od električne i elektronske opreme koje se moraju preraditi i reciklirati, uključujući i otpad od električne i elektronske opreme koja se isporučuje iz drugih država putem internet prodaje.

Iako je Programom rada Vlade bilo planirano za III, odnosno IV kvartal 2020. godine, navedeni akti nijesu donešeni.

Direktorat za upravljanje otpadom i komunalni razvoj je:

- U izvještajnom periodu izdao saglasnost na Predlog odluke o načinu odvojenog sakupljanja komunalnog otpada na teritorije opštine Bar.
- Odbio saglasnosti na predloge lokalnih planova upravljanja komunalnim otpadom i neopasnim građevinskim otpadom za opštine Plav i Šavnik, jer je lokalne planove potrebno uskladiti sa Državnim planom. Takođe je opštinama Gusinje, Tivat i Kotor, na upite o tome da li da donesu lokalni plan odgovoreno da se sačeka donošenje novog Državnog plana.
- Izradio Predlog Sektorske analize za utvrđivanje predloga prioriternih oblasti od javnog interesa i potrebnih sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija iz Budžeta Crne Gore u 2021. godini.

U 2021. godini nastaviće se aktivnosti na realizaciji projekata koji se odnose na infrastrukturu u oblasti upravljanja otpadom i priprema neophodne dokumentacije za nove projekte.

Tokom 2021. godine planirane su aktivnosti na izradi Predloga zakona o upravljanju otpadom, podzakonskih akata na osnovu pomenutog zakona i novog Državnog plana upravljanja otpadom u Crnoj Gori za period 2022-2027. godina.

Uprava za inspekcijske poslove, odnosno ekološka inspekcija je jedna od najvažnijih karika za sprovođenje Zakona o upravljanju otpadom i podzakonskih akata donešenih na osnovu tog zakona. U ekološkoj inspekciji je popunjeno sedam mjesta uključujući i mjesto glavnog inspektora, iako je sistematizovano sedamnaest mjesta.

Iz Izvještaja o radu Uprave za inspekcijske poslove izdvajamo segmente koji se odnose na rad ekološke inspekcije u oblasti upravljanja otpadom:

- Po zahtjevu Osnovnog državnog tužioca (ODT) Cetinje dostavljena je dokumentacija za vođenje istrage po krivičnoj prijavi, koja je podnijeta ovom tužilaštvu, protiv pravnog lica Matej d.o.o. Cetinje zbog aktivnosti sa upravljanjem otpada.
- Po zahtjevu ODT Bar dostavljena je dokumentacija prikupljena u toku kontrole koja je izvršena po uputstvu ovog tužilaštva, a u vezi sa postupkom koji se vodi po krivičnoj prijavi za nelegalno upravljanje otpadom (komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom).
- ODT Pljevlja dostavljeno je obavještenje od strane Ekološke inspekcije o paljenju otpadnih guma na lokaciji „Jagnjilo“ Pljevlja, na ocjenu postojanja osnova za krivično gonjenje.
- Na osnovu Zakona o upravljanju otpadom, u cilju otklanjanja nepravilnosti donešeno je 199 rješenja.
- Za počinjene prekršaje izdato je šest prekršajnih naloga, sa novčanim kaznama u iznosu od 5.060,00 eura i svi su naplaćeni.

U izvještaju je istaknuto da su za izvršenje naloženih mjera iz predmetnih rješenja, potrebna velika finansijska ulaganja, za instaliranje odgovarajuće opreme za trajno zbrinjavanje otpada.

3. KOMUNALNI OTPAD

Upravljanje komunalnim otpadom je izvorna nadležnost jedinice lokalne samouprave i obavlja se na način što se komunalni otpad odlaže na sanitarnim deponijama, privremeno skladišti na lokacijama za privremeno skladištenje komunalnog otpada, odlaže se na gradskim neuređenim odlagalištima i manjim dijelom se selektivno odvaja za ponovnu upotrebu i recikliranje.

Iz dostavljenih podataka evidentno je da na nivou jedinica lokalnih samouprava ne postoji usaglašena metodologija za proračun stope pokrivenosti uslugama upravljanja komunalnim otpadom.

Na osnovu godišnjih izvještaja o realizaciji lokalnih planova o upravljanju komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom dostavljenih Ministarstvu, godišnjih izvještaja o otpadu koji se dostavljaju Agenciji u 2020. godini i podataka od relevantnih sakupljača i proizvođača otpada, sastavljen je Prilog 2. Upravljanje komunalnim otpadom.

Iz navedenih podataka može se konstatovati:

- da je u planskom periodu sakupljeno 285.032 tona komunalnog otpada od strane sakupljača i proizvođača otpada,
- na sanitarnim deponijama u Podgorici i Baru odloženo je 140.766 tona komunalnog otpada (49,38%),
- privremeno je uskladišteno 52.838 tona komunalnog otpada, u skladu sa članom 78 Zakona o upravljanju otpadom,
- primarnom i sekundarnom selekcijom za ponovnu upotrebu i reciklažu komunalna opštinska preduzeća odvojila su 5.569 tona (papir, plastiku, metal i staklo), a 41.736 tona kabastog i biorazgradivog otpada. Iako se odvojeno sakupi 34.739 tone kabastog otpada u opštinama Budva (6.576 tona) i Mojkovac (109 tona), ovaj se otpad neadekvatno tretira. Stepem recikliranja kabastog otpada je oko 20%, tako da je ukupna količina kabastog tpada koja se pripremi za ponovnu upotrebu i recikliranje 5.605 tona. Zelenog otpada se odvojeno sakupi 6.997 tona, ali u opštini Budvi (24 tona) i Danilovgradu (1260 tona) se neadekvatno tretira, tako da ukupna količina ovog otpada pripremljenog za ponovnu upotrebu i recikliranje je 5.713 tona.

- Po podacima dostavljenim od Agencije, sakupljači su sakupili 15.961 tonu papira, kartona, plastike, stakla i metala.
- Shodno navedenom, ukupna količina komunalnog otpada pripremljenog za ponovnu upotrebu ili recikliranje iznosi 32.848 tone, ili 11,52 % od ukupne količine sakupljenog komunalnog otpada. Napominjemo da se u opštinama Bijelo Polje i Nikšić ne vrši mjerenje otpada već se radi procjena količina;
- u opštini Nikšić se ne vrši upravljanje komunalnim otpadom u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom. Naime, sakupljeni komunalni otpad, bez mjerenja, se odlaže na neuređenom odlagalištu „Mislov do“, procjenjujući da se radi o 25.000 tona ovog otpada na godišnjem nivou.

Kratak pregled upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom u Crnoj Gori po opštinama:

1. **Andrijevića:** u toku je izgradnja transfer stanice. Ova opština raspolaže privremenim skladištem komunalnog otpada „Sućeska“. Ne primjenjuje se lokalna odluka koja se odnosi na odvojeno sakupljanje otpada. Nije uspostavljen sistem odvojenog sakupljanja otpada.
2. **Bar:** na teritoriji opštine Bar nalazi se sanitarna deponija „Možura“ na kojoj se odlaže otpad sa teritorija opština: Bar, Ulcinj, Budva, Tivat i Kotor. Lokalna odluka koja se odnosi na odvojeno sakupljanje otpada se djelimično primjenjuje i to samo organizovanim sakupljanjem papira i kartona. Obezbjedena je lokacija za reciklažno dvorište i urađena je tehnička dokumentacija. Urađena je studija izvodljivosti za centar za selektivno sakupljanje otpada. Za kompostanu je urađena studija izvodljivosti sa idejnim rješenjem. Nije određena lokacija za privremeno skladištenje neopasnog građevinskog otpada.
3. **Berane:** Privremeno skladište komunalnog otpada „Rujišta“ nalazi se 25 km od grada, sa nepristupačnim, neasfaltiranim pristupnim putem, građevinskog otpada sakupljeno 800 tona, a biorazgradivog i drvnog otpada 555 tona. Raspisan je tender za izgradnju reciklažnog dvorišta sa sortirnicom. Postojanje velikog broja neuređenih odlagališta predstavlja veliki problem za rad komunalnog preduzeća. I pored redovnog čišćenja velikog broja neuređenih odlagališta ponovo se stvaraju. Dvanaest neuređenih odlagališta je evidentirano na obalama rijeke Lim ili njegovim pritokama Bistrice i Sušice.
4. **Bijelo Polje:** Lokacija za privremeno skladištenje komunalnog otpada „Dobrakovo“ nalazi se 16 km od grada. Ne vrši se odvojeno sakupljanje komunalnog otpada, niti se vrši njegovo mjerenje. Daju se procijenjeni podaci u jedinici zapremine.
5. **Budva:** sakupljeni miješani komunalni otpad se odvozi na sanitarnu deponiju „Možura“ u Baru. Odvojeno se sakuplja i presuje mala količina papira i kartona (421 tona). Kabasti i zeleni otpad se skladišti na neuređenom odlagalištu „Brajčići“.
6. **Glavni grad Podgorica:** ima najrazvijeniju infrastrukturu za upravljanje otpadom u našoj zemlji, sanitarnu deponiju „Livade“ sa reciklažnim centrom gdje se vrši sekundarna selekcija komunalnog otpada, sedam reciklažnih dvorišta i dobru pokrivenost komunalnim uslugama, sa razvijenom mrežom polupodzemnih i klasičnih kontejnera. Glavni grad je preduzeo aktivnosti na izgradnji biokompostane i u tu svrhu izrađena je studija izvodljivosti.
7. **Danilovgrad:** sakupljeni miješani komunalni otpad se odvozi na sanitarnu deponiju „Livade“ u Podgoricu. Odvojeno se sakuplja zeleni otpad koji se dalje ne tretira na adekvatan način. Već duži niz godina je napravljen plato za reciklažno dvorište, ali oprema nije nabavljena.
8. **Žabljak:** raspolaže reciklažnim centrom, ali odluka koja se odnosi na odvojeno sakupljanje komunalnog otpada se ne primjenjuje.
9. **Kolašin:** posjeduje privremeno skladište za komunalni otpad „Bakovići“, primjenjuje odluku o odvojenom sakupljanju komunalnog otpada. Završetkom izgradnje transfer stanice za otpad za Mojkovac i Kolašin steći će se uslovi da se ovo privremeno skladište komunalnog otpada zatvori i sanira.
10. **Kotor:** raspolaže sa transfer stanicom na kojoj se vrši sekundarna selekcija komunalnog otpada, nakon čega se preostali miješani otpad odvozi na deponiju „Možur“ u Bar. Primjenjuje se odluka o načinu

odvojenog sakupljanja komunalnog otpada i vrši se odvojeno sakupljanje reciklabilnih frakcija. Ova opština upravlja kompostanom gdje se značajne količine zelenog otpada obrađuju (740 tona). Kompostana je predviđena za četiri opštine, Kotor, H.Novi, Budva i Tivat, ali instalirani kapaciteti nijesu dovoljni tako da se tretira samo otpad iz Opštine Kotor.

11. **Mojkovac:** završena je izgradnja transfer stanice i reciklažnog dvorišta i urađen je glavni projekat sanacije privremenog skladišta komunalnog otpada Zakršnica-Podbišće. Transfer stanica je predviđena za opštine Mojkovac i Kolašin. Realizacijom ovog projekta stekli su se uslovi da zaživi sistem odvojenog sakupljanja komunalnog otpada na odgovarajući način. Ove dvije opštine su u proteklih nekoliko godina, i pored velikih problema, uspjevale da primjenjuju svoje odluke o odvojenom sakupljanju komunalnog otpada i bile primjer dobre prakse. U 2020-oj godini realizovane su aktivnosti na jačanju ekološke svijesti o pravilnom postupanju sa komunalnim otpadom.
12. **Nikšić:** vrši odlaganje otpada na nelegalnom odlagalištu „Mislov do“. Ovo je jedina opština koja nije donijela lokalni plan upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom, a ne vrši se ni odvojeno sakupljanje komunalnog otpada.
13. **Plav:** miješani komunalni otpad se odvozi na privremeno skladište komunalnog otpada „Martinoviće“ u Gusinje. U izvještajnom periodu je instalirano reciklažno dvorište sa sortirnicom i na taj način su se stekli uslovi za primjenu lokalne odluke u vezi odvojenog sakupljanja komunalnog otpada. Projekat je finansiran iz sredstava IPA fonda, prekogranična saradnja Crna Gora-Kosovo. Sanirano je neuređeno odlagalište „Komarača“ koja je u ranijem periodu služilo kao gradsko odlagalište.
14. **Gusinje:** miješani komunalni otpad se odvozi na lokaciju za privremeno skladištenje komunalnog otpada „Martinoviće“.
15. **Pljevlja:** miješani komunalni otpad se odvozi na lokaciju za privremeno skladištenje komunalnog otpada „Jagnjilo“.
16. **Plužine:** miješani komunalni otpad se odvozi na sanitarnu deponiju „Livade“ u Podgoricu.
17. **Cetinje:** miješani komunalni otpad se odvozi na sanitarnu deponiju „Livade“ u Podgoricu
18. **Rožaje:** opština raspolaže lokacijom za privremeno skladištenje komunalnog i građevinskog otpada „Mostina“. Primjenjuje se lokalna odluka koja se odnosi na odvojeno sakupljanje komunalnog otpada. Sakupilo se 51 tona metalnog otpada.
19. **Tivat:** vrši se odvojeno sakupljanje komunalnog otpada, a preostali miješani se odvozi na sanitarnu deponiju „Možura“ u Bar. Kabasti i zeleni otpad se odvojeno sakupljaju i obrađuju.
20. **Ulcinj:** miješani komunalni otpad se odvozi na sanitarnu deponiju „Možura“ u Bar. Ne vrši se odvojeno sakupljanje komunalnog otpada.
21. **Herceg Novi:** već duži period funkcioniše sistem odvojenog sakupljanja komunalnog otpada. Opština upravlja transfer stanicom, a miješani komunalni otpad se odvozi na lokaciju za privremeno skladištenje komunalnog otpada „Ubli-Tisove grede“.
22. **Šavnik:** miješani komunalni otpad se odvozi na sanitarnu deponiju „Livade“ u Podgoricu.
23. **Petnjica:** sakupljanje komunalnog otpada vrši komunalno preduzeće iz Rožaja i odvozi na privremeno skladište „Mostina“ u Rožaje. Pri kraju su radovi na izgradnji reciklažnog dvorišta. Projekat realizovan iz sredstava IPA fonda, prekogranična saradnja Crna Gora-Kosovo.
24. **Tuzi:** 1.12.2018. godine postala samostalna opština. Lokalnim planom Glavnog grada pokrivena je i teritorija Opštine Tuzi. U izvještajnom periodu formirano je komunalno preduzeće za čiji je puni radni kapacitet potreban period.

U izvještajnom periodu se počelo sa realizacijom IPA projekta „Podrška pripremi projekata za sektor životne sredine i klimatskih promjena, Crna Gora“, koji podrazumijeva isporuku jedanaest presa za baliranje otpada, 38 kontejnera zapremine 5m³ i 1209 kontejnera od 1,1m³, za sve opštine u Crnoj Gori. Vrijednost ovog projekta je 430.000 eura. U okviru ovog projekta održaće se tri obuke, u trajanju od dva dana, za po dva predstavnika svakog komunalnog preduzeća i to u Ulcinju za opštine Bar, Tuzi, Cetinje, Glavni grad

Podgoricu i Prijestonicu Cetinje; u Bijelom Polju za opštine Kolašin, Rožaje, Berane i B.Polje i u Pljevljima za opštinu Pljevlja.

U saradnji sa UNDP-om tokom 2020. godine realizovan je projekat *Procjena količina otpada od hrane* koji nastaje u Crnoj Gori. Prema analizi sastava, otpad od hrane čini 33,3% ukupnog količine komunalnog otpada u Crnoj Gori. Samim tim, data je procijena količine otpada koje nastaju u domaćinstvima, ugostiteljskim objektima, veleprodaji i maloprodaji, zdravstvenom sistemu, državnim institucijama, i dr.

U Prilogu 3 dat je i pregled donešenih lokalnih akata koji se odnose na odvojeno sakupljanje komunalnog otpada.

4. POSEBNE VRSTE OTPADA

Pod pojmom posebne vrste otpada, Zakon o upravljanju otpadom podrazumijeva: otpad od električnih i elektronskih proizvoda, otpadna vozila, otpadne gume, otpadne baterije i akumulatora, otpadna ulja za podmazivanje i tečnosti, otpadna jestiva ulja i masti, otpadnu ambalažu, građevinski otpad, otpad koji sadrži azbest, PCB otpad, kanalizacioni mulj, medicinski, veterinarski i otpad iz rudarstva. Za svaku od ovih vrsta otpada, Zakon jasno predviđa obaveze i odgovornosti onoga ko njime upravlja.

4.1. OTPAD OD PROIZVODA SA PROŠIRENOM ODGOVORNOŠĆU

U skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom, proširena odgovornost proizvođača (uvoznika) se odnosi na: električne i elektronske proizvode (EE-proizvode), vozila, baterije i akumulatora, gume i ambalažu.

U Državnom planu prikazane su procijenjene godišnje vrijednosti količina proizvoda za koje je propisana obaveza proširene odgovornosti njihovih proizvođača i/ili uvoznika, kao i procijenjene vrijednosti količina otpada koji se generiše od takvih proizvoda. Ovi podaci su prikazani su u Prilogu 4.

Tokom 2020. godine, sakupljeno je i pripremljeno za ponovnu upotrebu i reciklažu:

- 21.766 tona ambalažnog otpada,
- 442 tone električnog i elektronskog otpada (doo “Hemosan” Bar),
- 35 tona otpadnih baterija i akumulatora (doo “Hemosan” Bar, doo” Matej Cetinje i doo “Ekogroup” Bar),
- 85 tona otpadnih vozila (Reciklažni centar Podgorica).

Iako su pojedina privredna društva upisana u registar sakupljača otpadnih guma, za sada se nema informacija o aktivnostima na upravljanju ovom vrstom otpada.

Za obezbjeđivanje podataka za ove vrste otpada veoma je važno uspostavljanje informacionog sistema koji je detaljnije razrađen kroz Predlog zakona u upravljanju otpadom, koji je planiran za III kvartal 2022. godine.

4.2. OTPADNA ULJA ZA PODMAZIVANJE I TEČNOSTI

Zabranjeno je ispuštanje otpadnih ulja za podmazivanje i tečnosti u vode, na zemljište ili u zemljište, a njihov imalac je dužan da ih sakuplja odvojeno, kao i da ne ih ne miješa sa drugim vrstama otpada, a ukoliko je tehnički izvodljivo da obezbijedi njihovo regenerisanje.

Iz dostavljenog izvještaja Agenciji, „Hemosan“ d.o.o. iz Bara je sakupilo 1120 tona zauljane vode iz separatora ulje/voda, mulja iz separatora, različitih motornih ulja za mjenjače i podmazivanje, od čega je oko 900 tona obrađeno postupkom R11, a ostalo je izvezeno.

4.3. OTPADNA JESTIVA ULJA I MASTI

U skladu sa članom 52a Zakona o upravljanju otpadom, zabranjeno je ispuštanje otpadnih jestivih ulja i masti, koje nastaju pripremom hrane u ugostiteljskim, turističkim i drugim sličnim objektima sa više od 20 sjedećih mjesta, u kanalizacionu mrežu i kontejnere, odnosno posude za sakupljanje otpada, na javnim površinama, zemljištima i/ili u zemljište i vode.

Imalac otpadnog jestivog ulja i masti dužan je da otpadna jestiva ulja i masti sakuplja odvojeno od drugih vrsta otpada i da ih preda ovlašćenom sakupljaču.

Tokom 2020. godine, otpadnog jestivog ulja je sakupljeno 105 tona koje je obrađeno R11 postupkom.

4.4. GRAĐEVINSKI OTPAD

U izvještajnom periodu sakupljeno je 1.941 tona neopasnog građevinskog otpada, i to: u Budvi 10 tona, u Danilovgradu 810 tona, u Kolašinu 150 tona, u Tivtu 18 tona i u Herceg Novom 953 tone. Nije navedeno na koji način se dalje upravljalo sa ovim otpadom.

Ostale JLS nisu dostavile podatke o upravljanju neopasnim građevinskog otpada, posebnu u dijelu koji se odnosi na primjenu člana 78a Zakona o upravljanju otpadom.

4.5. PCB I OTPAD KOJI SADRŽI PCB

Projekat “Sveobuhvatno ekološki prihvatljivo upravljanje otpadom koji sadrži PCB u Crnoj Gori”, implementira kancelarija Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) u saradnji sa Ministarstvom sredstvima Globalnog fonda za životnu sredinu (GEF) i projektnih partnera (Crnogorski elektrodistributivni sistem – CEDIS, UNIPOM /KAP, Luka Bar, Rudinik uglja Pljevlja, Port of Adria, Željeznica Crne Gore itd.). Cilj projekta je identifikacija, zbrinjavanje i trajno odstranjivanje opreme i otpada kontaminiranih polihlorovanim bifenilima (PCB) iz životne sredine čime će biti riješen značajan ekološki problem u državi.

Pomenuti projekat je počeo sa implementacijom 2017 i planiran da traje do 2021, ali je produžen do kraja 2022. godine.

U prethodnom periodu je urađeno sljedeće:

- Objavljen je tender i sprovedena je tenderska procedura za dekontaminaciju pedeset devet PCB transformatora, težine 82 tone. Transformatori su spakovani i čeka se jos tranzitna dozvola iz Srbije za njihov transport do postrojenja “Rade Končar”, servis u Makedoniji, gdje će biti dekontaminirani i nakon toga vraćeni u upotrebu.
- Obavljen je tender i sprovedena je tenderska procedura za trajno uklanjanje PCB opreme i otpada. Spakovano je oko 220 tona istog i čekaju se dozvole za transport do postrojenja u Rumuniji i Švajcarskoj gdje će biti zbrinuti.
- Planirano je uklanjanje velike količine kontaminiranog zemljišta oko skladišta PCB-a u Kombinat Aluminijuma i u vezi toga počinje da se radi dodatno istraživanje lokacije i izrada tendera. Takođe, u toku je izrada projektne dokumentacije za rekonstrukciju tog skladišta i nakon što dokumentacija bude gotova, radiće se i sama rekonstrukcija. Do kraja maja 2021 biće utrošeno 1,8 mil USD, od 3,5 mil u budžetu projekta.

CEDIS je preduzeće koje generiše značajne količine transformatorskih i kondenzatorskih ulja koja sadrže PCB. U njihovom izvještaju navedeno je da je 402 tone otpada iz podgrupe 16 02 uskladišteno u Preduzeću Hemosan iz Bara, a njegovo zbrinjavanje je uslovljeno realizacijom Ugovora o izvozu PCB otpada kroz Projekat „Sveobuhvatno ekološki prihvatljivo upravljanje PCB otpadom u Crnoj Gori“.

4.6. KANALIZACIONI MULJ

U Crnoj Gori su u izvještajnom periodu bila u funkciji sljedeća postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda: u Podgorici, Mojkovcu, Žabljaku, Budvi, Tivat i Kotor, Herceg Novi, Nikšić i Šavnik; dva mala sistema na Skadarskom jezeru i jedan na Jazu u Budvi.

Mulj koji predstavlja višak i potrebno ga je ukloniti iz procesa podliježe tretmanima stabilizacije, solidifikacije i dehidratacije. Nakon gravitacionog taloženja višak mulja se izdvaja u rezervoaru za mulj zapremine 1500m³, gdje se drži u anaerobnim uslovima do dva dana. Prije njegove dehidratacije na komornim filter presama, mulj se tretira solima gvoždja i krečnim mlijekom. Tako stabilizovan mulj se obezvodnjava na filter presama i nakon toga se dobija muljna pogača stepena suvoće 34% i više.

Kanalizacioni mulj se uglavnom skladišti u krugu postrojenja, iako je njegova primjena definisana Zakonom o upravljanju otpadom i Pravilnikom o bližim uslovima koje treba da ispunjava komunalni kanalizacioni mulj, količine, obim, učestalost i metode analize komunalnog kanalizacionog mulja za dozvoljene namjene i uslovima koje treba da ispunjava zemljište planirano za njegovu primjenu („Službeni list CG“, br. 89/09).

Shodno ovim propisima obrađeni kanalizacioni mulj se može koristiti za rekultivaciju zemljišta, u poljoprivredne svrhe, uz propisane uslove kvaliteta i količine i prethodno dobijenu saglasnost Agencije.

Takođe, u postojećoj zakonskoj regulativi propisana je mogućnost korišćenja obrađenog kanalizacionog mulja za sanaciju neuređenih odlagališta otpada i drugih sličnih prostora koja treba privesti namjeni, za pošumljavanje, za energetske svrhe i na deponijama kao prekrivni sloj, kao i mogućnost odlaganja na deponijama.

Napominjemo, da strateško opredjeljenje Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja ne predviđa mogućnost korišćenja obrađenog kanalizacionog mulja u poljoprivredi, iako se Direktiva 86/278 EEC odnosi na primjenu obrađenog kanalizacionog mulja u poljoprivredi.

Prema podacima iz nadležnih organa lokalnih samouprava, u izvještajnom periodu proizvedene su sljedeće količine kanalizacionog mulja: u Budvi (WTE Otpadne vode BD) 1.725 tona (2.793m³), navedena količina je izvezena u Albaniju; u Podgorici 4.941 tona (8.000 m³); u Mojkovcu 113 tona (183 m³); u Žabljaku 222 tona (360 m³); u Tivtu i Kotoru 1.124 tona (1.820 m³) i u Herceg Novom 1.100 tona, što ukupno iznosi 9.225 tona (13.156 m³).

4.7. OTPAD KOJI SADRŽI AZBEST

Upravljanje otpadom koji sadrži azbest propisano je Zakonom o upravljanju otpadom, Pravilnikom o načinu pakovanja i odstranjivanja otpada koji sadrži azbest ("Službeni list Crne Gore", broj 11/13) i Pravilnikom o postupanju sa građevinskim otpadom, načinu i postupku prerade građevinskog otpada, uslovima i načinu odlaganja cement azbestnog građevinskog otpada ("Službeni list Crne Gore", broj 50/12). U Državnom planu upravljanja otpadom je navedeno da je potrebno organizovati zamjenu azbestnih materijala gde god je to moguće i uspostaviti sistem organizovanog sakupljanja otpada od azbestnih materija.

Pokrenut je Projekat zamjene azbestno-cementnih cijevi u vodovodnim sistemima. Udruženje vodovoda je uz podršku UNDP-ija izradilo projektne zadatke za izradu glavnog projekta zamjene azbest-cementnih cijevi svih vodovodnih sistema u Crnoj Gori u kojima su te cijevi identifikovane, i to sljedećim jedinicama lokalne samouprave: u Glavnom gradu (koji obuhvata i teritoriju sadašnje Opštine Tuzi), Prijestonici Cetinje, opštinama: Andrijevića, Bar, Berane, Bijelo Polje, Budva, Danilovgrad, Gusinje, Žabljak, Kolašin, Kotor, Mojkovac, Nikšić, Plav, Pljevlja, Rožaje, Tivat, Ulcinj, Herceg Novi i Šavnik.

Eko-fond je u ranijem periodu, obezbjedio sredstva od oko 200 hiljada eura i počeo inicijalne aktivnosti na pokretanju procedure za izradu tehničke dokumentacije za oko 20% identifikovanih AC cijevi, uz podršku UNDP-a.

Zajednica opština je predložila da se ovaj projekat uvrsti i na Jedinstvenu listu prioriternih infrastrukturnih projekata, kako bi se stekli uslovi za obezbjeđenje sredstava za finansiranje projekta od strane međunarodnih finansijskih institucija i donatora.

4.8. MEDICINSKI I VETERINARSKI OTPAD

Osnovni izvori nastajanja medicinskog otpada su: bolnice, domovi zdravlja, stanice za dijalizu i centri za hemodijalizu (uključujući i kućnu hemodijalizu), medicinski istraživački instituti, jedinice za doniranje krvi i banke krvi, biohemijske, mikrobiološke i imunološke laboratorije, laboratorije za medicinsku genetiku, laboratorije za reprodukciju, instituti za patologiju, institucije za medicinsku prevenciju i rehabilitaciju, starački domovi, apoteke, zubne klinike i laboratorije za zubnu tehniku, privatne zdravstvene ustanove, centri za akupunkturu, mrtvačnice i dr.

Izveštajem za 2020. godinu obuhvaćeni su proizvođači medicinskog otpada - zdravstvene ustanove čiji je osnivač država: osamnaest domova zdravlja, sedam opštih bolnica, tri specijalne bolnice, Klinički centar Crne Gore, Zavod za hitnu medicinsku pomoć, Zavod za transfuziju krvi, Institut za javno zdravlje i ZU Apoteke Crne Gore „Montefarm“.

Približna procjena troškova za implementaciju i sprovođenje predloženih mjera za uspostavljanje sistema za upravljanje medicinskim otpadom u zdravstvenim ustanovama u Crnoj Gori je predstavljena Akcionim planom. U tom pravcu, Ministarstvo zdravlja je odredilo lice za sprovođenje ovog plana, koje vrši upoređivanje podataka iz izvještaja o proizvedenim količinama otpada iz zdravstvenih ustanova sa količinama preuzetog i obrađenog medicinskog otpada.

Zdravstvene ustanove su na propisanim obrascima Ministarstva zdravlja, u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom i Pravilnikom o klasifikaciji otpada i katalogu otpada, u 2020. godini dostavljale mjesečne izvještaje o količini proizvedenog medicinskog otpada kao i godišnji izvještaj o otpadu proizvođača otpada, koje je osoba zadužena za analizu stanja, redovno pratila i ažurirala u protekloj godini.

Otpad pod šifrom: 18 01 01 - oštri predmeti (igle, braunile, lancete, skalpeli, špricevi, testerice, konektori za igle, insulinska penkala, insulinski špricevi i igle, igle za hemodijalizu, upotrijebljene/oštećene ampule i polomljeni flakoni), osim 18 01 03, 18 01 03 - infektivni otpad-otpad čije je sakupljanje i odlaganje podvrgnuto specijalnim zahtjevima radi prevencije infekcije i 18 01 04 - potencijalno infektivni otpad -otpad čije sakupljanje i odlaganje nije povdrgnuto specijalnim zahtjevima radi prevencije infekcije (rublje, zavoji od gipsa, posteljina, odjeća za jednokratnu primjenu, platno, pelene).

Ministarstvo zdravlja je za preuzimanje ove vrste medicinskog otpada zaključilo koncesioni ugovor sa Konzorcijumom OMP Ekomedika, koji čine Privredno društvo Ekomedika iz Podgorice i italijanska firma Officine Meccaniche Perjani Srl Vinovo. Takođe, u cilju praćenja realizacije Plana upravljanja otpadom, donijet je Protokol br. 2 o administrativno - tehničkoj implementaciji ugovora sa JZU, čije su potpisnice,

Ministarstvo zdravlja, zdravstvene ustanove kojima je osnivač država i Konzorcijum pod zajedničkim nazivom OMP Ekomedika.

Protokolom je regulisano preuzimanje otpada pod šiframa: 18 01 01 (oštri premeti, osim 18 01 03), 18 01 03 (otpad čije je sakupljanje i odlaganje podvrgnuto specijalnim zahtjevima radi prevencije infekcije) i 18 01 04 (otpad čije sakupljanje i odlaganje nije povdrgnuto specijalnim zahtjevima radi prevencije infekcije (rublje, zavoji od gipsa, posteljina, odjeća za jednokratnu primjenu, platno, pelene).

Lice odgovorno za upravljanje otpadom u zdravstvenoj ustanovi predaje proizvedeni i sakupljeni otpad ovlaštenom licu Koncesionara, a podatke unosi u tabelu Evidencije o predatom otpadu obrađivaču otpada. Preuzimanje otpada vrši se prema međusobno usaglašenoj vremenskoj dinamici između zdravstvene ustanove i Koncesionara.

Koncesionim elaboratom za upravljanje medicinskim otpadom, projektovana je godišnja količina otpada od 654 tona. U 2020. godini koncesionar je sakupio i obradio 466 tona medicinskog otpada i shodno tome Fondu za zdravstveno osiguranje fakturisao iznos od 1.043.367,35 eura sa PDV-om, što je po toni otpada 2.238,98 eura.

U 2020. godini sakupljeno i obrađeno 69 tona više medicinskog otpada u odnosu na 2019. godinu, odnosno u finansijskom iznosu, u 2020. godini je fakturisano Fondu za zdravstveno osiguranje za 128.303,309 eura više nego prethodne godine.

Uzimajući u obzir činjenicu da je tokom prošle godine zdravstveni sistem dodatno opteretila epidemiološka situacija, koja je iziskivala upotrebu lične zaštitne opreme tokom rada zdravstvenih radnika (jednokratni kombinezoni/mantili, kecelje, maske, rukavice, kaljače...), jasno je da je navedena vrsta iskorišćene opreme, koja se smatra infektivnim otpadom, uticala na povećanu količinu stvorenog otpada pod šifrom 18 01 03* klasifikovanog u Pravilniku o klasifikaciji otpada i katalogu otpada. Takođe je od samog početka epidemije zbog liječenja pacijenata povećana količina medicinskog otpada, jer su na dnevnom nivou opšte bolnice imale povećan broj hospitalizovanih pacijenata. Evidencija količina obrađenog medicinskog otpada u privatnim zdravstvenim ustanovama vodi se u Ministarstvu zdravlja samo na osnovu podataka koje dostavlja koncesionar, a na zahtjev ovog ministarstva.

U 2020 godini iz privatnih zdravstvenih ustanova, sakupljeno je medicinskog otpada (infektivnog i oštrog) ukupno 35 t, odnosno prosječno po mjesecu 2,9 t. Shodno epidemiološkoj situaciji primjetno je pravilnije razvrstavanje i pakovanje u adekvatnu ambalažu u odnosu na prethodni period.

U 2020. godini količina patoanatomskog otpada u zdravstvenim ustanovama čiji je osnivač država iznosila je 9 tona, a u 2019. godini je bila 5 tona. Ovu vrstu otpada zdravstvene ustanove po Planu upravljanja medicinskim otpadom i predaju lokalnim pogrebnim preduzećima. U skladu sa Odlukom o dopunama Državnog plana upravljanja otpadom u Crnoj Gori za period 2015-2020. godine ("Službeni list Crne Gore", br. 74/15, 35/18), neophodno je izraditi studiju izvodljivosti za trajno rješavanje pitanja patoanatomskog otpada.

U 2020. godini količina farmaceutskog otpada u zdravstvenim ustanovama čiji je osnivač država iznosila je 1.610 kg, dok je ta količina u 2019. godini iznosila 627 kg.

Ova vrsta otpada se vraća proizvođaču ili se predaje ovlaštenoj organizaciji za obradu opasnog otpada. Preuzimanje i odlaganje hemijskog otpada iz zdravstvenih ustanova Crne Gore vrši „Hemosan“ d.o.o. Bar shodno zaključenim ugovorima sa zdravstvenim ustanovama.

Otpad se obrađuje što je moguće bliže mjestu njegovog nastajanja, odnosno u regionu u kojem je proizveden, da bi se u toku transporta izbjegle neželjene posljedice na životnu sredinu. Izbor lokacije postrojenja za obradu ili odlaganje otpada vrši se u zavisnosti od lokalnih uslova i okolnosti, vrste otpada, njegove zapremine, načina transporta i odlaganja, ekonomske opravdanosti, kao i od mogućeg uticaja na životnu sredinu.

Ovim izvještajem je istaknuto kao problematično sljedeće: donijeti novi plan upravljanja medicinskim otpadom, budući da se kasni sa donošenjem Državnog plana na osnovu kojeg se donosi pomenuti plan; uspostavljanje evidencije o količinama medicinskog otpada koji se proizvodi i sakuplja u privatnim zdravstvenim ustanovama, odlaganje otpada iz kućnog liječenja i iz stomatoloških ordinacija; nabavka softvera za upravljanje medicinskim otpadom i olakšati način izvještavanja.

Što se tiče veterinarskog otpada dobijeni su sljedeći podaci: u 2020 godini Ekomedika d.o.o. je obradila ukupno 5.602 kg veterinarskog otpada, odnosno izraženo u šiframa otpada: 18 02 01 = 304 kg i šifra 18 02 02* = 5298 kg. Veterinarski otpad je obrađen procesom sterilizacije.

4.9. OTPAD IZ RUDARSTVA

Proizvođač otpada iz rudarstva dužan je da donese plan upravljanja otpadom iz rudarstva i plan za sprječavanje velike nesreće u upravljanju otpadom iz rudarstva.

Preradu i/ili zbrinjavanje otpada iz rudarstva može da vrši privredno društvo ili preduzetnik ako ima odgovarajuću opremu, objekat i/ili postrojenje za obradu otpada iz rudarstva i potreban broj zaposlenih, na osnovu dozvole za preradu, odnosno zbrinjavanje otpada iz rudarstva.

Ne raspoložemo podacima o količinama otpada iz rudarstva niti o načinu njegovog daljeg tretmana.

4.10. INDUSTRIJSKI OTPAD

Projekat „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje“ se u Crnoj Gori realizuje u saradnji sa Svjetskom bankom, radi sanacije crnih ekoloških tačaka.

U izvještajnom periodu, u skladu sa ugovorom, nastavljeno je sa izvozom grita sa lokacije brodogradilišta Bijela budući da su obezbijeđene neophodne dozvole za izvoz otpada, kao i za izvoz kontaminiranog zemljišta. Do sada je izvezeno cc 58.000 t grita od ukupno 68.220 tona grita.

Radovi na remedijaciji flotacionog jalovišta „Gradac“, su u toku. Shodno dinamici izvođenja radova očekuje se da će biti završeni do 20.10.2021.godine.

Remedijacioni radovi na deponiji pepela i šljake „Maljevac“ su završeni.

Kada je riječ o bazenina crvenog mulja koji se nalaze na lokaciji KAPa, završene su aktivnosti na geodetskom snimanju i geološko-geotehničkom snimanju i u toku je priprema preostale tehničke dokumentacije (Glavni projekat, ESIA/EIA dokumentacija i sl.). Za odlagalište čvrstog otpada završen je nacrt Glavnog projekta remedijacije čija je revizija u toku.

Uspostavljen je mehanizam za stvaranje i održavanje kvalitetne baze podataka (registra) otpada kroz projekat „3R informacioni sistem“. Očekuje se da će obuka službenika Agencije u odnosu na korišćenje sistema biti završena do kraja septembra 2021. godine, nakon čega će sistem biti stavljen u funkciju.

5. JAČANJE EKOLOŠKE SVIJESTI

Ministarstvo nadležno za upravljanje otpadom, u saradnji sa jedinicama lokalnih samouprava, je realizovalo informativno-edukativni Projekat „Odvojeno sakupljanje otpada je moja odluka“, u cilju afirmacije sistema primarne selekcije otpada na principu “dvije kante”. Održane su radionice na temu: “Značaj odvojenog

sakupljanja komunalnog otpada i potrebe kompostiranja otpada u domaćinstvima”, dok se praktični dio projekta odnosio na direktan rad u domaćinstava sa individualnim tipom stanovanja.

Zbog afirmisanja stručnih kapaciteta iz lokalnih zajednica, JLS su uzele učešće u ovim projektima u dijelu realizovanja praktičnog dijela projekta.

Realizacijom ovakvih projekata, odnosno edukacijom stanovništva direktno se podstiče razvoj ekološke svijesti o neminovnosti da razmišljamo o otpadu kao značajnom resursu. U tom smislu, ministarstvo sa nadležnim lokalnim organima veoma aktivno radi na uvođenju sistema odvojenog sakupljanja, čime će se ispuniti pretpostavke za valorizaciju vrijednosti „suve“ frakcije komunalnog otpada, tj. papira, kartona, plastike, limenki i dr., a samim tim će se smanjiti količina otpada koju je potrebno deponovati ili privremeno uskladištiti.

Na jačanju ekološke svijesti radilo se u saradnji sa NVOima. Na javnim pozivima u septembru 2019. godine aplicirale su nevladine organizacije sa 18 projekata, od kojih je 10 finansirano i realizovano.

U Prilogu 5 dat je izvještaj o finansiranju NVO u 2019. godini koje je produženo u 2020. godini.

6. NEUREĐENA ODLAGALIŠTA

Naslijeđeni nemaran odnos prema otpadu, manjak kulture življenja, pokazuje se na svakom dijelu naše teritorije. Posljedica toga je veliki broj neuređenih odlagališta, obično na vrlo vidnim mjestima, pored puteva, na obalama rijeka i sl.

Podaci o neuređenim odlagalištima različitih veličina, od malih sa nekoliko kubnih metara tzv. „smetlišta“ do „divljih deponija“ sa ozbiljnim količinama otpada sa nekoliko stotina ili hiljada kubnih metara otpada, dobijeni su od jedinica lokalnih samouprava i prikazani su u Prilogu 6.

Uklanjanje i saniranje neuređenih odlagališta je u nadležnosti lokalnih samouprava, koje u najvećoj mjeri nemaju dovoljno kapaciteta u infrastrukturnom i kadrovskom smislu. Komunalna preduzeća ulažu napore na uklanjanju neuređenih odlagališta, ali se ne dugo zatim na istim lokacijama pojavljuju nove količine otpada, najčešće kabastog, zelenog i građevinskog otpada. U cilju rješavanja ovog problema u narednom periodu planira se sprovođenja niza aktivnosti u cilju efikasnijeg inspeksijskog nadzora (analiza broja i iznosa novčanih kazni u oblasti upravljanja otpadom, razmatranje uspostavljanja drugih modela inspeksijskog nadzora u odnosu na postojeći, i dr.).

Glavni grad Podgorica implementirao je aplikaciju preko interneta koja omogućava građanima da prijavljuju nelegalno odložen otpad na teritoriji Podgorice. Po prijemu i verifikaciji, komunalno preduzeće izlazi na teren i čiste nelegalno odložen otpad, a podnosiocu prijave šalju notifikaciju uz fotografiju očišćene lokacije. Vrijeme potrebno za realizaciju i odgovor na prijavu zavisi od vrste prijave, ali obično nije duže od 2 do 3 dana od dana podnošenja prijave. Aplikacija i pravnim subjektima daje mogućnost registracije i podnošenja prijave – zahtjeva za sklapanje ugovora o besplatnom odvozu ambalažnog otpada, s tim da je opštinsko komunalno preduzeće i prije startovanja aplikacije sa velikim brojem subjekata sklopila ugovore o besplatnom odvozu ambalažnog otpada, čime se u određenoj mjeri utiče na adekvatno upravljanje otpadom i odvojeno sakupljanje ove vrste otpada na prostoru Podgorice.

KONSTATACIJE

1. Pored svih realizovanih aktivnosti na unapređenju stanja u oblasti upravljanja otpadom, finansijskih ulaganja, realizovanih projekata, može se konstatovati da Državni plan upravljanja otpadom u 2020. godini nije realizovan očekivanom dinamikom.

2. Što se tiče rada na pravnoj regulativi u 2020. godini treba istaći izradu sljedećih akata:
- Predloga zakona o upravljanju otpadom;
 - Nacrt uredbe o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih guma i detaljnom sadržaju zahtjeva za upis u registar organizovanih sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih guma i rada tog sistema, uključujući i obaveze o godišnjim količinama otpadnih guma koje se moraju preuzeti, obraditi, preraditi i reciklirati;
 - Nacrt uredbe o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpada od električnih i elektronskih proizvoda i detaljnijom sadržaju podataka koji se vode u registru proizvođača električne i elektronske opreme i načinu vođenja tog registra, detaljniji sadržaj zahtjeva za upis u registar organizovanih sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpada od električne i elektronske opreme i rada tog sistema i godišnje količine otpada od električne i elektronske opreme koje se moraju preraditi i reciklirati, uključujući i otpad od električne i elektronske opreme koja se isporučuje iz drugih država putem internet prodaje.

Iako je Programom rada Vlade bilo planirano za III, odnosno IV kvartal 2020. godine, navedeni akti nijesu donešeni.

Pored toga, u izvještajnom periodu odrađeno i sljedeće:

- izdata je saglasnost od strane Ministarstva na Predlog odluke o načinu odvojenog sakupljanja komunalnog otpada na teritorije opštine Bar.
- Odbijeno je izdavanje saglasnosti na predloge lokalnih planova upravljanja komunalnim otpadom i neopasnim građevinskim otpadom za opštine Plav i Šavnik, jer je lokalne planove potrebno uskladiti sa Državnim planom upravljanja otpadom čijim se donošenjem kasni. Takođe je opštinama Gusinje, Tivat i Kotor, na upite o tome da li da donesu lokalni plan odgovoreno da se sačeka donošenje Državnog plana.
- Izrađen je Predlog Sektorske analize za utvrđivanje predloga prioriternih oblasti od javnog interesa i potrebnih sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija iz Budžeta Crne Gore u 2021. godini.

3. Na osnovu dostavljenih podataka, komunalna preduzeća u Crnoj Gori u 2020. godini su sakupila 269.071 tona komunalnog otpada sa kabastim i tzv. „zelenim“ otpadom.

Od navedene sakupljene količine, na sanitarnim deponijama u Podgorici i Baru odloženo je 140.766 tona komunalnog otpada.

Na lokacijama za privremeno skladištenje, u skladu sa člana 78 sakupljeno je 52.838 tona komunalnog otpada.

Opština Nikšić je na neuređenom odlagalištu „Mislov do“ odložila oko 25.000 tona. Otpad se ne mjeri već se procjenjuje količina u jedinicama zapremine. Ova opština jedina u Crnoj Gori nije donijela lokalni plan za upravljanje komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom.

Primarnom i sekundarnom selekcijom za ponovnu upotrebu i reciklažu komunalna opštinska preduzeća pripremila su 5.569 tona (papir, plastiku, metal i staklo), a 41.736 tona kabastog i biorazgradivog otpada. Iako se odvojeno sakupi 34.739 tone kabastog otpada u opštinama Budva (6.576 tona) i Mojkovac (109 tona), ovaj se otpad neadekvatno tretira. Stepem recikliranja kabastog otpada je oko 20%, tako da je ukupna količina kabastog tpada koja se pripremi za ponovnu upotrebu i recikliranje 5.605 tona. Zelenog otpada se odvojeno sakupi 6.997 tona, ali u opštini Budvi (24 tona) i Danilovgradu (1260 tona) se neadekvatno tretira, tako da ukupna količina ovog otpada pripremljenog za ponovnu upotrebu i recikliranje je 5.713 tona.

Po podacima dostavljenim od Agencije, sakupljači su sakupili 15.961 tonu papira, kartona, plastike, stakla i metala.

Shodno navedenom, ukupna količina komunalnog otpada pripremljenog za ponovnu upotrebu ili recikliranje iznosi 32.848 tone, ili 11,52 % od ukupne količine sakupljenog komunalnog otpada.

Opštine Bijelo Polje i Nikšić ne vode evidenciju o upravljanju komunalnim otpadom na propisan način.

4. Kapaciteti JLS i komunalnih preduzeća su limitirajući faktor za uspješnu realizaciju lokalnih planova. U dijelu zakonske obaveze organizovanja odvojenog sakupljanja otpada nijesu ostvareni zadovoljavajući rezultati. U izvještajnom periodu izgrađena je transfer stanica sa reciklažnim dvorištem u opštini Mojkovac i izgrađeno je reciklažno dvorište sa sortirnicom u opštini Plav.
5. Postoji izražen problem u implementaciji čl.36-38 Zakona o upravljanju otpadom jer određena lica koja nijesu upisana u registar sakupljača, nelegalno sakupljaju određene reciklabilne frakcije otpada (posebno kartonsku ambalažu) iz kontejnera i samim tim umanjuju količine otpada koje može sakupiti komunalno preduzeće. Dodatni problem je što se ove količine ne evidentiraju u skladu sa članom 44 Zakona o upravljanju otpadom.
6. Neophodno je da se pojača rad inspekcijskih organa na državnom i lokalnom nivou.
7. Tokom 2020. godine, pripremljeno je za ponovnu upotrebu i recikliranje 442 tone električnog i elektronskog otpada, 35 tona baterija i akumulatora i 85 tona otpadnih vozila. Sakupljeno je i obrađeno 1.120 tona zauljane vode iz separatora ulje/voda, mulja iz separatora, različitih motornih ulja za mjenjače i podmazivanje, od čega je oko 900 tona obrađeno postupkom R11, ostalo izvezeno. Otpadnog jestivog ulja je sakupljeno 105 tona koje je obrađeno postupkom R11.
8. U narednom periodu predviđena je sanacija odlagališta „Čafe“ u Baru, „Zakršnica“ u Mojkovcu, i sanacija neuređenih odlagališta u Nikšiću, Kolašinu i Tivtu.
9. Strateško opredjeljenje Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja ne predviđa mogućnost korišćenja obrađenog kanalizacionog mulja u poljoprivredi, iako se Direktiva 86/278 EEC odnosi na primjenu obrađenog kanalizacionog mulja u poljoprivredi.
10. Uprkos preduzetim aktivnostima Ministarstva i velikog broja JLS, popis neuređenih odlagališta nije odrađen na adekvatan način. Procjenjuje se da pored popisanih postoji značajan broj neevidentiranih neuređenih odlagališta.
11. JLS nijesu organizovale upravljanje neopasnim građevinskim otpadom u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom.
12. Vezano za kvalitetnije izvještavanje o proizvedenim količinama otpada i uopšte stanja u oblasti upravljanja otpadom, od posebne važnosti je uspostavljanje informacionog sistema i jedinstvene baze podataka za Ministarstvo, Agenciju i Upravu za statistiku.
13. Budući da je evidentan nizak stepen javne svijesti i odgovornosti građana prema otpadu, potrebno je kontinuirano raditi na edukaciji u mikro sredinama o ekološkim i ekonomskim prednostima pravilnog upravljanja otpadom.

**PLANIRANA INFRASTRUKTURA IZVAN OKVIRA
REGIONALNIH CENTARA**

Transfer stanica	Reciklažno dvorište sa sortirnicom	Reciklažno dvorište	
1. Berane	1. Budva	1. Cetinje	8. Šavnik
2. Pljevlja	2. Ulcinj	2. Podgorica	9. Žabljak
3. Mojkovac	3. Rožaje	3. Danilovgrad	10. Plužine
4. Plav	4. Berane	4. Andrijevica	11. Petnjica
5. Rožaje	5. Pljevlja	5. Plav	12. Gusinje
6. Cetinje	6. Cetinje	6. Kolašin	13. Bar
		7. Mojkovac	14. Tivat

PRILOG 2

UPRAVLJANJE KOMUNALNIM OTPADOM U 2020. GODINI

2020

(podaci o količinama otpada dati su u tonama)

Red br	JLS	Proizved (procjen iz DPUO)	Odloženo na deponijama		Privremen uskladišteno čl.78	Odvojeno za ponovnu upotrebu ili reciklažu (reciklabilna frakcija)				Odvojeno sakupljeni kabasti i zeleni otpad		Nelegalno odloženo	Svega sakupljeno
			Možura	Livade		Papir	Plastika	Staklo	Metal	Kabasti	Zeleni otpad		
1.	Andrijevica	1.205			290								290
2.	Bar	28.120	19.585			303							19.888
3.	Berane (80,31%)	8.101			7.985	555					800		9.340
4.	B. Polje	12.247			9.737								9.737
5.	Budva	27.065	14.535			421				6.576	24		21.556
6.	Podgorica (93,5%)	72.963		66.107		2.275	145	105	56	24.554	106		93.348
7.	Danilovgrad	5.458		3.801							1260		5.061
8.	Žabljak	1.145			1.300								1.300
9.	Kolašin	2.337			1.500	20		2	60				1.582
10.	Kotor	14.646	12.590			327	61	380	38		740		14.136
11.	Mojkovac	2.276			1.305	309		65		139			1.818
12.	Nikšić	23.854										25.000	25.000
13.	Plav (70%)	3485			639								639
13A	Gusinje (30%)	1046			334								334
14.	Pljevlja	8.669			7.156								7.156
15.	Plužine	1.192		389									389
16.	Cetinje	7.124		5.247									5.247
17.	Rožaje	6.005			5.463				52				5.515
18.	Tivat	9.490	7.474			155		18		1.914	3.650		13.211
19.	Ulcinj	13.621	9.709										12.636
20.	H.Novi	21.700			16.913	428			27	1.556	417		19.343
21.	Šavnik	525		244									244
22.	Petnjica (19,69%)	1.986			216								216
23.	Tuzi(6,5% 2.096s)	5.072		1.085									1.085
UKUPNO		278.282	63.893	76.873	52.838	4.793	206	570		34.739	6.997	25.000	269.071
						5.569			233				
						5.802							
						47.538							

2020		Podaci o količinama otpada dati u tonama od sakupljača/proizvođača otpada						
rb	Naziv sakupljača	Sjedište	Papir karton	Plastika	Staklo	Metal	Jestiva ulja 20 01 25	Medicinski otpad
1	ABM invest	Podgorica	25			152		
2	ALLIANCE	Podgorica		1	1			
3	Inter Trade	Podgorica	800	780		1630		
4	Branik	Nikšić						
5	Cezar Montenegro	Nikšić	6	2				
6	M5 company	Danilovgrad					103	
7	MM-KEC	Danilovgrad					8	
8	Monte EKO reciklaža	Nikšić	5.283	60				
9	SS Alga	Nikšić	1					
10	Sveti Nikola	Nikšić	2.276	11				
11	Cenrat reciklaža	Nikšić	10					
12	Matej	Cetinje				3.128		
13	Eko group	Bar				1.700		
14	13.jul Plantaže	Podgorica	33	14	37		2	
15	HEMOSAN	Bar	71				106	
UKUPNO			8.505	808	38	6.610	219	18 01 01 19
			15.961					18 01 03* 463
								18 01 04 18
								18 02 02* 5
								neopasnog 37
								opasnog 469

Napomena: Ukupna količina sakupljenog komunalnog otpada je 269.071+15.961=285.032 tona

Ukupna količina sakupljenog komunalnog otpada pripremljenog za ponovnu upotrebu i recikliranje iznosi 32.840 tona komunalnog otpada, odnosno 11.52% od ukupne količine sakupljenog komunalnog otpada.

ODLUKA O ODVOJENOM SAKUPLJANJU KOMUNALNOG OTPADA				
Model odluke uradilo Ministarstvo u saradnji sa Zajednicom opština				
Red br	JLS	Izdana saglasnost	Donešena u lok. skupštini	Sl. list CG- opštinski propisi
1.	Andrijevića	17.12.2018	28.12.2018	3/19
2.	Bar	16.12.2020	28.12.2020	45/20
3.	Berane	7.2.2019	3.6.2019	22/19
4.	Bijelo Polje	8.6.2017	31.3.2018	11/18
5.	Budva	25.3.2019		
6.	Gusinje	21.6.2019	29.07.2019	30/19
7.	Danilovgrad	1.12.2017	26.12.2017	2/18
8.	Žabljak	22.11.2018	4.4.2019	15/19
9.	Kolašin	8.8.2019	25.10.2019	42/19
10.	Kotor	15.10.2020	22.4.2021	11/21
11.	Mojkovac	9.6.2017	17.7.2017	32/17
12.	Nikšić			
13.	Petnjica	10.12.2018	8.4.2018	4/19
14.	Plav	15.02.2019	12.4.2019	15/19
15.	Plužine			
16.	Pljevlja			
17.	GG Podgorica	19.7.2018	12.11.2018	38/18
18.	Rožaje	25.3.2019	13.5.2019	19/19
19.	Tivat	29.3.2018	6.7.2018	23/18
20.	Ulcinj	10.12.2018	28.12.2018	4/19
21.	Herceg Novi	Stara odluka nije prilagođena		
22.	Pr. Cetinje			
23.	Šavnik	11.12.2017	20.4.2018	13/18

Tabela sa procijenjenim količinama posebnih vrsta otpada u Crnoj Gori i prikaz količina otpada koji se generiše, sakuplja, selektuje i obrađuje (2013. godina)

Proizvod / otpad koji nastaje od tog proizvoda	Količina proizvedenih / uvezenih proizvoda (t)	Količina generisanog otpada (t)	Količina sakupljenog otpada (t)	Procenat sakupljanja (%)	Količina selektovanog otpada (t)	Procenat selektovanog otpada (t)	Količina obrađenog otpada (t)	Procenat obrađenog otpada (%)	Cilj u pogledu obrade otpada u CG (%)
Električni i elektronski proizvodi	6.000	4.200	–	–	–	–	–	–	50-80
Vozila	15.000	5.000	899	17,98	899	17,98	76	1,52	85-95
Baterije i akumulatori	1.277		1.925	100,00	1.925	100,00	1.925	100,00	50-75
Gume	5.000	3.600	–	–	–	–	–	–	90
Ambalaža	93.000	95.935	7.507	7,80	5.870	6,10	5.052	5,26	15-60
Ulja za podmazivanje i tečnosti	4.000	890	118	–	–	–	109	–	–

**IZVJEŠTAJ O FINANSIRANJU
PROJEKATA NEVLADINIH ORGANIZACIJA
u 2019-2020-oj GODINI**

OPŠTI PODACI

Broj sprovedenih konkursa:	10 (100% realizovano)	
Naziv/i prioriternih oblasti u kojima su finansirani projekti/programi NVO:	Zaštita životne sredine / upravljanje otpadom	
Broj finansiranih programa NVO i ukupan iznos finansiranja (za sve konkurse):	10	27.805,00
Ukupan iznos planiranih i dodijeljenih finansijskih sredstava za realizaciju projekata/programa NVO	35.000,00	33.920,00
Period za koji se sačinjava izvještaj o sprovođenju projekata/programa NVO :	septembar 2019. do juna 2020. godine	

PREGLED JAVNIH KONKURSA ZA FINASIRANJE PROJEKATA NVO

U tabeli dat pregled pojedinačnih javnih konkursa za finansiranje projekata nevladinih organizacija, ukupan iznos dodijeljen na pojedinačnom javnom konkursu i broj ugovora potpisanih nakon sprovedenog javnog konkursa.

r.br.	Naziv javnog konkursa	Iznos ukupno dodijeljenih sredstava po javnom konkursu	Broj potpisanih ugovora
1	Javni konkurs za finansiranje programa jačanja ekološke svijesti o potrebi uvođenja sistema odvojenog sakupljanja komunalnog otpada	20.722,00 €	6
2	Javni konkurs za finansiranje programa suzbijanja nelegalnog načina odlaganja otpada i ažuriranje popisa neuređenih odlagališta	7.083,00 €	4
UKUPNO:		27.805,00 €	10

PREGLED FINANSIRANIH PROJEKATA NVO U 2019-2020. GODINI

Naziv javnog konkursa i datum objave	Naziv NVO koja sprovodi projekat / prog.	Naziv projekta ili programa	Oblast od javnog interesa u kojoj se sprovodi projekat/ program	Dodijeljeni iznos finansijskih sredstava
Javni konkurs za finansiranje programa jačanja ekološke svijesti o potrebi uvođenja sistema odvojenog sakupljanja komunalnog otpada	„Sjeverna zemlja“ Berane	Selektuj i profitiraj	Zaštita životne sredine / upravljanje otpadom	4.067,00
	„Da zaživi selo“ Pljevlja	Smanjimo zagađenje životne sredine kroz pravilno odlaganje otpada		3.750,00
	„Parkovi dinarida – mreža zaštićenih područja“ Podgorica	Odvajamo otpad zajedno		3.895,00
	„Razvojni centar“ Bijelo Polje	I ja razvrstavam otpad		3.950,00
	„Siguran put“ Podgorica	Naučimo našu djecu Eko-kulturi stanovanja		2.065,00
	„Bonum“ Pljevlja	Baci otpad na pravo mjesto		2.995,00
Javni konkurs za finansiranje programa suzbijanja nelegalnog načina odlaganja otpada i ažuriranje popisa neuređenih odlagališta	„Sjeverna zemlja“ Berane	Očisti otpad za sobom, jer ti to možeš	Zaštita životne sredine / upravljanje otpadom	1.654,00
	„Udruženje biologa CG CELLULA“ Podgorica	Animiraj-recikliraj		1.786,00
	„Bjelopoljski demokratski centar“ Bijelo Polje	STOP divljim deponijama!		1.700,00
	„Ronilački klub - tim ajkula“ Bijelo Polje	Izrada katastra divljih deponija i smetlišta na obalama rijeke Lim		1.943,00

LISTA NEUREĐENIH ODLAGALIŠTA

sa podacima o lokacijama, opisom otpada i procjenama količina

Napomena: Lista je urađena na osnovu podataka dobijenih od lokalnih uprava

JLS	Lokacija	Opis otpada	Količina otpada (m ³) procjena	broj
1. Andrijevica				
1.	Crvena prla – Trešnjevo	Miješani komunalni	150	1.
2.	Stanjevo brdo – Trešnjevo	Miješani komunalni	350	2.
3.	Deponija kod Mana Vukićevića Trešnjevo	Miješani komunalni	100	3.
4.	Ispod kuće Mana Vukićevića – Trešnjevo	Miješani komunalni	150	4.
5.	Rasojački potok „stari put“ – Trešnjevo	Miješani komunalni	150	5.
6.	Navotinska rijeka – Marsenića rijeka	Miješani komunalni	300	6.
7.	Deponija u zaseoku Navotina	Miješani komunalni	200	7.
8.	Durački potok – Kralje	Miješani komunalni	900	8.
9.	Javorov potok – Kralje	Miješani komunalni	300	9.
10.	Dubokalj – Kralje	Miješani komunalni	300	10.
11.	Šeremetski potok – Kralje	Miješani komunalni	500	11.
12.	U blizini kuće Radenovića – Kralje	Miješani komunalni	150	12.
2. BAR				
1.	Kufin	Građevinski	2000	13.
2.	Spičansko polje – Sutomore	Miješani komunalni i građevinski	200	14.
3.	Sokolana	Miješani komunalni i građevinski	1000	15.
4.	Đuričine vode – Sutomore	Miješani komunalni i građevinski	100	16.
5.	Tuđemili kod spomenika	Miješani komunalni i građevinski	100	17.
6.	Zabes – Virpazar kod kamenoloma	Miješani komunalni	100	18.
7.	Sveti Ivan	Miješani komunalni	200	19.
8.	Ilino – Rijeka Željeznica	Građevinski	100	20.
9.	Stegvaš – Ostros	Miješani komunalni	100	21.
11.	Bukovik – kod magistarle	Miješani komunalni	100	22.
12.	Bušat – 700m od magistrale Bar-Ulcinj ka selu Karasovići	Miješani komunalni i građevinski	200	23.
3. BERANE				
1.	BE-Lubnica, dužina 100m, Musića luka	Mješani komunalni	100	24.
2.	Obilaznica Vatrogasni dom	Mješani komunalni i građevinski	900	25.
3.	Obilaznica u blizini kuće S Mitrovića	Mješani komunalni i građevinski	30	26.
3.	MZ Beranselo, kod vodenice	Mješani komunalni	10	27.
4.	MZ Pešca, bogavsko brdo, kroz šumu 100m	Mješani komunalni	10	28.
5.	MZ Pešca na pisti iznad stare pilane	Mješani komunalni i gume	20	29.
6.	MZ Pešca ka kućama Pajkovića	Mješani komunalni i građevinski	50	30.
7.	Vinicka stari put BE-Andrijevica	Mješani komunalni i građevinski	20	31.
8.	Vinicka Lugovi	Mješani komunalni	70	32.
9.	Riversajd do obali	Mješani komunalni	250	33.
10.	Donji talum uz obale	Mješani komunalni i građevinski	15	34.
11.	Hareme uz obalu kod servisa Jašarović	Građevinski i biootpad	10	35.
12.	Put BE-Kaludra Donje luge, Prljaga	Mješani komunalni i građevinski	15	36.
13.	Donja Ržanica Pobljenici kod Baze	Mješani komunalni i građevinski	200	37.
14.	Donja Ržanica Pobljenici iznad Baze	Mješani komunalni i građevinski	50	38.
15.	Put Zagorje- Donje luge Berotaš	Mješani komunalni i građevinski	30	39.
16.	Kod bivše fabrike celuloze i papira	Mješani komunalni	150	40.
17.	Put Dapsiće- Lanište	Mješani komunalni i građevinski	150	41.
18.	Pored puta Petnjik Mršina bara	Mješani komunalni i građevinski	70	42.
19.	Pored puta Donja Ržanica Rovca	Mješani komunalni i građevinski	35	43.
20.	MZ Polica, Mašte, kuće Božovića	Mješani komunalni i građevinski	30	44.
21.	MZ Polica kod OŠ Babino, Krš	Mješani komunalni	10	45.
22.	MZ Polica kod Grablje	Mješani komunalni	300	46.
23.	MZ Polica put prema Nedovićima	Mješani komunalni	30	47.
24.	MZ Polica Mašte, prema Jejevici	Mješani komunalni	30	48.
25.	MZ Štitari drobnjački potok	Mješani komunalni	20	49.
26.	MZ Štitari kod bivše otk stanicemljekare Zora	Mješani komunalni	15	50.
27.	MZ Štitari kod česme obala	Mješani komunalni	60	51.

4. B POLJE				
1.	Crkvice blizu izvora Čehotine u Bliškovu	Mješani komunalni	25	52.
2.	Vergaševići	Mješani komunalni	5	53.
3.	Kovren kod skretanja ka Vergaševićima	Mješani komunalni	12	54.
4.	Pavino polje - pored mosta na Grabskoj rijeci	Mješani komunalni	2	55.
5.	Pavino polje 2	Mješani komunalni	20	56.
6.	Pavino polje 3	Mješani komunalni	15	57.
7.	Draškovina	Mješani komunalni	5	58.
8.	Draškovina Purin brijeg	Mješani komunalni	15	59.
9.	Pental 1	Mješani komunalni	60	60.
10.	Pental 2	Mješani komunalni	50	61.
11.	Mahala 1	Mješani komunalni	25	62.
12.	Mahala 2	Mješani komunalni	3	63.
13.	Jagodina česma	Mješani komunalni	3	64.
14.	Jabučno	Mješani komunalni	4	65.
15.	Slijepač most ispod škole	Mješani komunalni	3	66.
16.	Ravna rijeka ispod mosta na rijeci Ljubovidi	Mješani komunalni	12	67.
17.	Dugačka česma	Mješani komunalni	10	68.
18.	Dugačka česma 1	Mješani komunalni	6	69.
19.	Vranjski krš	Mješani komunalni	4	70.
20.	Vranjski krš 1	Mješani komunalni	10	71.
21.	Vranjski krš 2	Mješani komunalni	10	72.
22.	Đapanov grob	Mješani komunalni	10	73.
23.	Magovac	Mješani komunalni	4	74.
24.	Lipnica	Mješani komunalni	10	75.
25.	Đafića brdo	Mješani komunalni	40	76.
26.	Šurevice	Mješani komunalni	30	77.
27.	Gornji Sutivan	Mješani komunalni	15	78.
28.	Prestreke	Mješani komunalni	5	79.
29.	Kapela	Neopasni građevinski otpad	15	80.
30.	Bistrica	Mješani komunalni i građevinski	10	81.
31.	Prijeka blizu Srojtaničkog mosta	Mješani komunalni i građevinski	40	82.
32.	Put Trumbarine	Mješani komunalni	50	83.
33.	Babića brijeg	Mješani komunalni	5	84.
34.	Put Cerovo	Mješani komunalni i građevinski	5	85.
35.	Put Cerovo 1	Mješani komunalni	4	86.
36.	Bogaz	Mješani komunalni i građevinski	5	87.
37.	Boljanina - škola	Građevinski	50	88.
38.	Boljanina 1	Mješani komunalni i građevinski	15	89.
39.	Boljanina 2	Mješani komunalni	5	90.
40.	Tulevci 1 kod groblja	Mješani komunalni	15	91.
41.	Tulevci 2	Mješani komunalni	20	92.
42.	Put Jasen	Mješani komunalni	10	93.
43.	Put Stubo	Mješani komunalni	15	94.
44.	Crni Vrh	Mješani komunalni	3	95.
45.	Gornji Vlah	Mješani komunalni	5	96.
46.	Gornji Vlah 1	Mješani komunalni	3	97.
47.	Iznad zgrade MUP-a	Mješani komunalni	50	98.
48.	Rastoka	Mješani komunalni i građevinski	15	99.
49.	Obrov 1	Mješani komunalni	50	100.
50.	Obrov 2	Mješani komunalni i građevinski	20	101.
51.	Obrov 3	Mješani komunalni	70	102.
52.	Obrov 4	Mješani komunalni	60	103.
53.	Isovića vir	Mješani komunalni i građevinski	3	104.
54.	Most Brzava	Mješani komunalni i građevinski	5	105.
55.	Raskrsnica Žurena	Mješani komunalni	7	106.
56.	Brestovik	Mješani komunalni	1	107.
57.	Raskrsnica Žurena 1	Mješani komunalni i građevinski	4	108.
58.	Stara škola Zaton	Mješani komunalni	4	109.
59.	Fabrika doo Zlajić	Mješani komunalni	5	110.
60.	Godijevo 1	Mješani komunalni	40	111.
61.	Put Ivanje	Mješani komunalni	4	112.
62.	Put Ivanje 1	Mješani komunalni	2	113.
63.	Gornja Crnča	Mješani komunalni i građevinski	30	114.
64.	Poda	Mješani komunalni	30	115.
65.	Poda 1	Mješani komunalni i građevinski	10	116.
66.	Gojevići	Mješani komunalni	10	117.

67.	Gojevići 1	Mješani komunalni	10	118.
68.	Gojevići 2	Mješani komunalni	5	119.
69.	Bioča	Mješani komunalni	6	120.
70.	Srđevac	Mješani komunalni	4	121.
71.	Paločak	Mješani komunalni	5	122.
72.	Paločak 1	Mješani komunalni	5	123.
73.	Lozna 1	Mješani komunalni	10	124.
74.	Lozna 2	Mješani komunalni	3	125.
75.	Stupice	Mješani komunalni	10	126.
76.	Petka	Mješani komunalni	6	127.
77.	Dijelovi	Mješani komunalni	6	128.
78.	Dijelovi 2	Mješani komunalni	6	129.
79.	Kradenik	Mješani komunalni	10	130.
80.	Sipanje	Mješani komunalni	7	131.
81.	Sipanje 1	Mješani komunalni	7	132.
82.	Smrdanj	Mješani komunalni	40	133.
83.	Smrdanj 1	Mješani komunalni	10	134.
84.	Smrdanj 2	Mješani komunalni i građevinski	10	135.
85.	Ličine	Mješani komunalni	40	136.
86.	Staro selo	Mješani komunalni i građevinski	10	137.
87.	Petrovo brdo	Mješani komunalni	5	138.
88.	Sušica	Mješani komunalni	6	139.
89.	Crhaljsko brdo	Mješani komunalni	30	140.
90.	Put Goduša	Mješani komunalni	50	141.
91.	Kruge	Mješani komunalni	10	142.
92.	Mulići	Mješani komunalni	10	143.
93.	Most Brzava 1	Mješani komunalni	7	144.
94.	Prijelozci 1	Mješani komunalni	15	145.
95.	Prijelozci 2	Mješani komunalni	15	146.
96.	Brzava	Mješani komunalni	15	147.
97.	Medaševine	Mješani komunalni	10	148.
98.	Put Laholo	Mješani komunalni i građevinski	20	149.
99.	Put Laholo 1	Mješani komunalni	20	150.
100.	Put Laholo 2	Mješani komunalni i građevinski	15	151.
101.	Put Raklja	Mješani komunalni	7	152.
102.	Kljunača	Mješani komunalni	6	153.
103.	Kljunača 1	Mješani komunalni	6	154.
104.	Kljunača 2	Mješani komunalni	5	155.
105.	Kljunača 3	Mješani komunalni	8	156.
106.	Kljunača 4	Mješani komunalni i građevinski	15	157.
5. BUDVA				
1.	Kruševice, pored objekta "Stara škola" na putnom pravcu Petrovac-Podgorica	Građevinski otpad	1 500	158.
2.	Blizikuće - Sveti Stefan, na putnom pravcu Sveti Stefan-Petrovac	Građevinski otpad	2 500	159.
3.	Iznad sela Mažići, na putnom pravcu Budva-Markovići	Građevinski otpad	2 500	160.
6. CETINJE				
1.	CT-Očinići 600 od magis puta	Mješani komunalni	10	161.
2.	CT-Obzovica skretnica za Prekornicu	Mješani komunalni	8	162.
3.	Obzovica-Prekornica 3 neured odlagališta, na 50m, na 100m i 150m od skretanja	Neopasni građevinski otpad	20	163.
4.	CT-Uličići skretanje za Bokovo	Neopasni građevinski otpad	12	164.
5.	Uličići-Rijeka Crnojevića Očevići	Mješani komunalni i građevinski	8	165.
6.	Rijeka Crnojevića preko puta Ribarstva	Neopasni građevinski otpad	6	166.
7.	Carev laz-Dodošiposlije skretanja za Kračedo	Neopasni građevinski otpad	6	167.
8.	Carev laz-Rvaši preko puta spomenika	Mješani komunalni i građevinski	6	168.
9.	Meterizi Štitari 8km od Meteriza	Neopasni građevinski otpad	8	169.
10.	CT-Čekanje Njeguši deponija Vrba	Mješani komunalni i građevinski	25	170.
11.	CT-Čekanje 8km od CT iza vode Laza Andrijin	Mješani komunalni i građevinski	20	171.
12.	CT-Čekanje Resna, na 11km -Starac	Mješani komunalni	4	172.
13.	CT-Čekanje Resna na 18km	Mješani komunalni	6	173.
14.	CT-Resna	Mješani komunalni	7	174.
15.	CT-Čeklići ulaz u Vojkoviće	Mješani komunalni	2	175.
16.	CT-Trešnjevo Trešnjevo kod trafostanice	Neopasni građevinski otpad	3	176.
17.	CT-Trešnjevo Grahovo na 3km od Trešnjeva	Mješani komunalni i građevinski	15	177.
18.	CT-Velestovo Raičev krš i Bobin keš	Mješani komunalni i građevinski	7	178.

19.	CT-Čevo-Bijele poljane 2 Čumanovice i Bijele polane	Mješani komunalni i građevinski	11	179.
20.	CT-Gnjijevo do	Mješani komunalni i građevinski	3	180.
7. DANILOVGRAD				
1.	Klikovače 2 lokacije u blizini želj stanice u Spuzu	Mješani komunalni i građevinski	50	181.
2.	Bogićevići	Mješani komunalni i građevinski	50	182.
8. GUSINJE				
1.	Korito Vusanjskog potoka	Miješani komunalni	1,5	183.
2.	Izbjegličko naselje u Gusinju	Miješani komunalni	3	184.
3.	Korito rijeke Ljuče	Miješani komunalni i građevinski	3	185.
4.	Korito potoka Martinoviće	Miješani komunalni	2,5	186.
5.	Korito rijeke Grnčar	Miješani komunalni otpad	25 000	187.
9. H NOVI				
1.	Žvinje-Igalo	Mješani komunalni i građevinski	1 500	188.
2.	Sutorinska rijeka -Igalo	Mješani komunalni i građevinski	150 000	189.
3.	Ubli kod motela Borići-Kameno	Mješani komunalni i građevinski	200	190.
4.	Dizdarica selo Ubli	Mješani komunalni i građevinski	800	191.
5.	Ul. Manastirska H Novi	Mješani komunalni i građevinski	300	192.
10. KOTOR				
1.	Regionalni put Kotor – Njeguši, Ispod mosta koji se nalazi između 10 i 11 krivine, sa lijeve i desne strane	Mješoviti komunalni otpad	150	193.
2.	Regionalni put Kotor – Njeguši, prije 10 krivine		50	194.
3.	Lokalni put ka Mircu, III krivina od skretanja sa regionalnog puta Kotor – Njeguši ka Mircu	Mješani komunalni,	150	195.
4.	Lokalni put ka Mircu, oko Tvrdave na Gorazdu – Mirac	Mješani komunalni,	50	196.
5.	Lok. put ka Vrmcu, prva oštra krivina ka Vrmcu	Zemlja sa kamenom	100	197.
6.	Trojica, III krivina na starom putu KO – Trojica	Mješoviti komunalni i građev. otpad		198.
7.	Privredna zona, “Stara deponija“ Javnog komunalnog preduzeća Kotor čija je sanacija u toku	Mješoviti komunalni i građevinski otpad	3 000	199.
8.	Privredna zona, “Nova deponija“ štuta i kabastog otpada Javnog komunalnog preduzeća Kotor	Mješoviti komunalni i građevinski otpad		200.
9.	Gornji i Donji Grbalj, ispod mosta u Nalježićima	Mješani komunalni,		201.
10.	Gornji i Donji Grbalj, Raskrsnica za izvor Grbalj – Pobrđe	Mješani komunalni,		202.
11.	Gornji i Donji Grbalj, ispod Majdana – Pobrđe	Mješani komunalni, staro željezo		203.
12.	Magistralni put Lipci – Knež Laz	Sitni pijesak		204.
13.	Magistralni put Lipci – Knež Laz, desno od magistralnog puta Lipci –Knež Laz, a naspram lokalnog puta Poljica	Mješani komunalni i građevinski		205.
14.	Magistralni put Lipci–Knež Laz, Metkova voda I	Mješani komunalni i građevinski		206.
15.	Magistralni put Lipci–Knež Laz, Metkova voda II	Mješ. komunalni otpad		207.
16.	Stari put Risan – NK, kod Peliničkog mosta	Otpadne gume		208.
17.	Stari put Risan – Nikšić, Smokovac	Građevinski šut, zemlja sa kamenom		209.
18.	Stari put Risan – Nikšić, iznad Smokovca	Različite vrste otpada	100	210.
19.	Stari put Risan – Nikšić, nakon najveće deponije na Smokovcu i dvije manje	Različite vrste otpada	20	211.
20.	Stari put Risan – Nikšić, kod bivšeg spomenika Lazović, desna krivina	Mješani komunalni, građevinski otpad	100	212.
11. KOLAŠIN				
1.	Odlagalište u mjestu Bakovići	Mješ.komunalni, građevinski i drvni	300	213.
2.	Industrijska zona Bakovići	Drvni otpad	80	214.
3.	Naselje Rovačko Trebaljevo	Miješa.komunalni	80	215.
4.	Naselje Sjerogošte	Miješa.komunalni	50	216.
5.	Naselje Lipovo,	Komunalni otpad	50	217.
8.	Uz Lokalni put Mateševo - Jabuka,	Komunalni otpad	30	218.
10.	Uz lokalni put ka ski centru Jezerine-KO 1450	Komunalni otpad	30	219.
12. MOJKOVAC				
2.	Stevanovac 1	Miješ komunalni	20	220.
3.	Stevanovac 3	Miješ komunalni	10	221.
4.	Lazina	Mješ. komunalni	7	222.
13. NIKŠIĆ				
1.	Mislov do, Budoš, gradsko smetlište	Mješ. komunalni	300 000 t	223.

2.	Halda, naselje Rubeža	Industrijski otpad	600 000 t	224.
3.	Naselje „Zverinjak“ Humci	Građevinski, miješani komunalni	100	225.
4.	Naselje „B.Tomović“ Humci	Građevinski, miješani komunalni	100	226.
5.	Obala rijeke Gračanice	Građevinski, miješani komunalni	1 500	227.
6.	Obala rijeke Bistrice	Građevinski, miješani komunalni	500	228.
7.	Obala rijeke Mrkošice	Građevinski, miješani komunalni	500	229.
8.	Studenačke glavice-Sarajevski put, Stara Varoš	Građevinski, miješani komunalni	50	230.
9.	Grahovo	Građevinski, miješani komunalni	100	231.
10.	Lokacija između Gitanes petrola i Neckoma na Podgoričkom putu, Straševina	Građevinski, miješani komunalni	1 000	232.
11.	Kapino polje, Poljica	Građevinski, miješani komunalni	1 000	233.
12.	Ridani, Poljica	Građevinski, miješani komunalni	5 000	234.
14. PODGORICA				
	U 2020 je identifikovano 27 neuređenih odlagališta i sva su sanirana!			
15. PLAV				
1.	Brezojevići, pored Lima	Mješani komunalni i građevinski	3	235.
2.	Pepići ispod mosta	Mješani komunalni i građevinski	3	236.
3.	Trešljevine	Mješani komunalni i građevinski	2	237.
4.	Gradine pored mosta	Mješani komunalni i građevinski	3	238.
5.	Bogićevice	Mješani komunalni i građevinski	3	239.
16. PLUŽINE				
1.	Selo Stabna kod škole 2	Mješani komunalni	10	240.
2.	Selo Orah 3	Mješani komunalni	15	241.
3.	Ljuti na putu Plužine -Smriječno	Mješani komunalni	5	242.
4.	Pored mosta i 2km od Gagovića 2	Mješani komunalni	10	243.
5.	Dubljevići	Mješani komunalni	5	244.
6.	Bezube	Mješani komunalni	5	245.
7.	Nedajno	Mješani komunalni	5	246.
8.	Mratinje	Mješani komunalni	5	247.
9.	Brezna	Mješani komunalni	3500	248.
10.	Seoca	Mješani komunalni	5	249.
11.	Šarići	Mješani komunalni	5	250.
12.	Rudina	Mješani komunalni	5	251.
17. PETNJICA				
1.	MZ Petnjica, Dijelovi	Mješani komunalni	30	
2.	MZ Petnjica, Hodrovica	Mješani komunalni	50	252.
3.	MZ Petnjica, Kofiljenik	Mješani komunalni	20	253.
4.	MZ Petnjica, Pecko	Mješani komunalni	5	254.
5.	MZ Petnjica, Mackovica 1	Mješani komunalni	5	255.
6.	MZ Petnjica, Mačkovića 2	Mješani komunalni	5	256.
7.	MZ Petnjica, Brod	Mješani komunalni	10	257.
8.	MZ Tucanje, Vranjaci	Mješani komunalni	2	258.
9.	MZ Tucanje, Potoci	Mješani komunalni	3	259.
10.	MZ Bor, Glavica	Mješani komunalni	20	260.
11.	MZ Sbor, Cvenjača	Mješani komunalni	5	261.
12.	MZ Sbor, pored škole	Mješani komunalni	10	262.
13.	MZ Sbor, Zavoji	Mješani komunalni	5	263.
14.	MZ Sbor, Sadrigaće	Mješani komunalni	5	264.
15.	MZ Sbor, Komarev laz	Mješani komunalni	5	265.
16.	MZ Vrbica, Lazovi	Mješani komunalni	3	266.
17.	MZ Vrbica, Ravnogorska rijeka	Mješani komunalni	5	267.
18.	MZ Vrbica, Hrašće	Mješani komunalni	10	268.
19.	MZ Vrbica, Orahovački potok	Mješani komunalni	3	269.
20.	MZ Trpeze, Livadak	Mješani komunalni	5	270.
21.	MZ Trpeze, Šume	Mješani komunalni	5	271.
22.	MZ Trpeze, Treški potok	Mješani komunalni	5	272.
23.	MZ Kalica, pored regional. puta	Mješani komunalni	7	273.
24.	MZ Kalica, pored škole	Mješani komunalni	5	274.
25.	MZ Javorovača, Izlasci	Mješani komunalni	5	275.
26.	MZ Javorovača, Kleča	Mješani komunalni	5	276.
27.	MZ Javorovača, Mali do	Mješani komunalni	5	277.
28.	MZ Javorovača, Kočanska krivina	Mješani komunalni	5	278.
29.	MZ Krušćica, Čuka 1	Mješani komunalni	5	279.
30.	MZ Krušćica, Čuka 2	Mješani komunalni	5	280.

18. PLJEVLJA				
1.	Vrbica, pored puta Veznišnica-Bobovo	Mješani komunalni	20	281.
2.	Kraljeva gora, pored puta Kruševo - Glibači	Mješani komunalni	5	282.
3.	Kruševo, Krvavci	Mješani komunalni	15	283.
4.	Jakupov grob	Mješani komunalni	10	284.
5.	Lijeska, Mijakovići	Mješani komunalni	10	285.
6.	Krakalice	Mješani komunalni	10	286.
19. ROŽAJE				
1.	Gusnice -pored regionalnog puta za Petnicu	Mješani komunalni i građevinski	15	287.
2.	Kalače kod brente Kalač Numana	Mješani komunalni i građevinski	130	288.
3.	Dobro buče Koljeno – Bralići	Mješani komunalni i građevinski	100	289.
4.	Brežde put Seošnica – Honsiće	Mješani komunalni i građevinski	20	290.
5.	Gornja Lovnica pored Lovničke rijeke	Mješani komunalni i građevinski	80	291.
6.	Donja Lovnica prema Tuzevoj Luci	Mješani komunalni i građevinski	30	292.
7.	Radeva Mahala pored puta za Seošnicu	Mješani komunalni i građevinski	10	293.
8.	Bać – pored magistralnog puta R-KM	Mješani komunalni i građevinski	15	294.
9.	Besnik pored magistralnog puta	Mješani komunalni i građevinski	10	295.
10.	Besnik kod pilane Kurbarдовиća	Mješani komunalni i građevinski	90	296.
11.	Biševo	Mješani komunalni i građevinski	15	297.
12.	Paučina	Mješani komunalni i građevinski	20	298.
13.	Grahovo pored lokalnog puta za Bašću	Mješani komunalni i građevinski	10	299.
14.	Bijela Crkva	Mješani komunalni i građevinski	8	300.
15.	Balotiće lokacija u klisuri	Mješani komunalni i građevinski	12	301.
20. ŠAVNIK				
1.	Krnovo	Mješani komunalni i građevinski	200	302.
2.	Tvrđan, Mljetičak	Mješani komunalni i građevinski	100	303.
3.	Salatanski potok, Između selo Tušnje	Mješani komunalni i građevinski	100	304.
21. TIVAT				
1.	Sinjarevo (tzv. Lovanja 1) većim dijelom obuhvata i teritoriju opštine Kotor (nekadašnje odlagalište za opštine Kotor, Tivat i Budva)	Mješani komunalni i građevinski	150 000	305.
2.	Grabovac, nekadašnje gradsko odlagalište zatvoreno 2001.god	Mješani komunalni i građevinski	100 000	306.
3.	Gornji Đuraševići	Mješani komunalni i građevinski	150	307.
4.	Put uz trasu cjevovoda Radović	Mješani komunalni i građevinski	300	308.
5.	Trasa cjevovoda između ulica Novosadska i Pod-Kuk	Mješani komunalni i građevinski	200	309.
22. ULCINJ				
1.	Lok. 1, zaleđe plaže Saranda-Ferijalni	Mješani komunalni	5	310.
2.	Lok. 2, zaleđe plaže Safari- Imperijal	Mješani komunalni	50	311.
3.	Lok. 3, zaleđe plaže Adriatic-II beogradsko	Mješani komunalni	100	312.
4.	Lok. 4, Ruga carit - desna strana	Mješani komunalni	35	313.
5.	Lok. 5, Ruga carit - lijeva strana	Mješani komunalni	30	314.
6.	Lok. 6, zaleđe plaže Kopakabana	Mješani komunalni	20	315.
7.	Lok. 7, zaleđe plaže poslije plaže Kopakabana	Mješani komunalni	180	316.
8.	Lok. 8, zaleđe plaže Dolicijum	Mješani komunalni	30	317.
9.	Lok. 9, zaleđe plaže Kajf surf	Mješani komunalni	200	318.
10.	Lok. 10, Špatula	Mješani komunalni	100	319.
11.	Lok. 11, Ada Bojana	Mješani komunalni	300	320.
12.	Gač	Mješani komunalni	20	321.
13.	Slezna	Mješani komunalni	6	322.
14.	Velike Krute	Mješani komunalni	50	323.
15.	Vladimir	Mješani komunalni	5	324.
16.	Put Ostros	Mješani komunalni	10	325.
17.	Šas	Mješani komunalni	10	326.
18.	Hije bivše gradsko odlagalište	Mješani komunalni	100 000	327.
19.	Bratica bivše gradsko odlagalište	Mješani komunalni i građevinski	50 000	328.
23. ŽABLJAK				
1.	Bosača, Uljara	Mješani komunalni i građevinski	10	329.
2.	Bosača, Čolova Bosača	Mješani komunalni	20	330.
3.	Pitomine, (Macanska poljana)	Građevinski	200	331.
4.	Podnožje nekadašnje skakaonice, Žabljak	Mješani komunalni	5	332.
5.	Razvršje	Mješani komunalni	30	333.
6.	Njegovuđa, kod motela	Mješani komunalni	15	334.